T006 A HÀM VI Q31 Đẩu Suất Thiên

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A HAØM QUYEÅN 31

KINH 861. ÑAÂU-SUAÁT THIEÂN1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Boán traêm naêm ôû nhaân gian baèng moät ngaøy moät ñeâm treân coõi trôøi Ñaâu-suaát-ñaø2. Ba möôi ngaøy nhö vaäy laø moät thaùng; möôøi hai thaùng laø moät naêm. Chö Thieân Ñaâu-suaát-ñaø thoï boán ngaøn naêm. Keû phaøm phu vì ngu si khoâng hoïc, sau khi maïng chung ôû ñoù, sanh vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sanh. Ña vaên Thaùnh ñeâï töû sau khi maïng chung ôû ñoù khoâng sanh vaøo trong ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sanh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 862. HOÙA LAÏC THIEÂN3 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Taùm traêm naêm ôû nhaân gian baèng moät ngaøy moät ñeâm treân coõi trôøi Hoùa-laïc4. Ba möôi ngaøy nhö vaäy laø moät thaùng; möôøi hai thaùng laø

1. Ñaïi Chaùnh, quyeån 31, kinh soá 861-904. –Phaät Quang, quyeån 23, kinh soá 575-618.–AÁn Thuaän Hoäi Bieân, Tuïng 7. Nhö Lai sôû thuyeát, “37. Töông öng thieân,” goàm 48 kinh, soá 12874-12921 (Ñaïi Chaùnh, soá 861-872); “38. Töông öng tu chöùng,” goàm baûy möôi kinh, soá 12922-12991 (Ñaïi Chaùnh, soá 873-891); “39. Töông öng Nhaäp giôùi aám,”goàm moät traêm taùm möôi hai kinh, soá 12992-13173 (Ñaïi Chaùnh, soá 892- 901) vaø kinh ñaàu cuûa “40. Töông öng Baát hoaïi tònh,” soá 13174-13173.- Quoác Dòch quyeån 28 (nöûa sau), Tuïng 5. Ñaïo tuïng, “Töông öng chö Thieân” (bao goàm boán töông öng trong AÁn Thuaän Hoäi Bieân) chia thaønh möôøi ba phaåm, goàm boán möôi ba kinh, soá 12685-12955 (Ñaïi Chaùnh, soá 861-904). Cf. A. 3.70. Uposathaíga. 2. Ñaâu-suaát-ñaø . Paøli: Tusita. 3. Nhö kinh 861. 4. Hoùa laïc thieân . Paøli: Nimmaønaratì.

moät naêm. Chö thieân Hoùa laïc thoï taùm ngaøn tuoåi. Keû phaøm phu vì ngu si khoâng hoïc, sau khi maïng chung ôû ñoù, sanh vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sanh. Ña vaên Thaùnh ñeâï töû sau khi maïng chung ôû ñoù khoâng sanh vaøo trong ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sanh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 863. THA HOÙA TÖÏ TAÏI THIEÂN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Saùu ngaøn naêm ôû nhaân gian baèng moät ngaøy moät ñeâm treân coõi trôøi Tha hoùa töï taïi5. Ba möôi ngaøy nhö vaäy laø moät thaùng; möôøi hai thaùng laø moät naêm. Chö Thieân Tha hoùa töï taïi thoï moät vaïn saùu ngaøn naêm. Keû phaøm phu vì ngu si khoâng hoïc, sau khi maïng chung ôû ñoù, sanh vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sanh. Ña vaên Thaùnh ñeâï töû sau khi maïng chung ôû ñoù khoâng sanh vaøo trong ñòa nguïc, ngaï quyû vaø suùc sanh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc

Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Phaät ñaõ noùi saùu kinh; cuõng vaäy, Tyø-kheo noï hoûi saùu kinh vaø Phaät hoûi caùc Tyø-kheo saùu kinh cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 864. SÔ THIEÀN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu Tyø-kheo, vôùi haønh, hoaëc hình, hay töôùng, ly duïc, ly phaùp aùc baát thieän, coù giaùc, coù quaùn coù hyû laïc do vieãn ly sanh, chöùng vaø an truï Sô thieàn; vò aáy khoâng nhôù nghó haønh nhö vaäy, hình nhö vaäy, töôùng

5. Tha hoùa töï taïi thieân . Paøli: Paranimmitavasavattì.

nhö vaäy. Nhöng ñoái vôùi saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc, vò aáy tö duy nhö laø beänh, nhö ung nhoït, nhö gai nhoïn, nhö saùt haïi, laø voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ. Ñoái vôùi nhöõng phaùp naøy maø sanh taâm nhaøm chaùn, sôï haõi, phoøng hoä. Do nhaøm chaùn, xa lìa, phoøng hoä, baèng cöûa cam loä maø töï laøm lôïi ích cho mình. Ñaây laø tòch tónh, ñaây laø thaéng dieäu, töùc laø xaû ly taát caû höõu dö6, aùi taän, voâ duïc, dieät taän, Nieát-baøn." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 865. GIAÛI THOAÙT Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät: "Bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, taâm giaûi thoaùt duïc höõu laäu, taâm giaûi thoaùt höõu höõu laäu, taâm giaûi thoaùt voâ minh laäu, vôùi giaûi thoaùt tri kieán, bieát raèng: 'Ta, söï sanh ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.'" Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 866. TRUNG BAÙT-NIEÁT-BAØN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi söï sai bieät: "Neáu khoâng ñöôïc giaûi thoaùt, nhöng do phaùp kia, duïc phaùp, nieäm phaùp, laïc phaùp, neân thuû Trung Baùt-nieát-baøn7; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì

6.
Ñeå baûn: xaû ly dö , coù theå soùt. Noùi ñuû laø: xaû nhaát thieát höõu dö y

¨Ì. Xem kinh 867.

7.
Trung Baùt-nieát-baøn , Paøli: antaraøparinibbayì.

thuû Sanh Baùt-nieát-baøn8; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì thuû Höõu haønh Baùt-nieát-baøn9; hoaëc khoâng nhö vaäy, thuû Voâ haønh Baùt-nieát-baøn10; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn11. Hoaëc khoâng nhö vaäy, do duïc phaùp, nieäm phaùp, laïc phaùp, do coâng ñöùc naøy maø sanh laøm Ñaïi Phaïm thieân12, hoaëc sanh veà coõi Phaïm phuï thieân13, hay sanh veà coõi Phaïm thaân thieân14." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät

daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 867. ÑEÄ NHÒ THIEÀN THIEÂN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo, vôùi haønh nhö vaäy, hình nhö vaäy, töôùng nhö vaäy, maø döùt höõu giaùc, höõu quaùn, beân trong thanh tònh nhaát taâm, khoâng giaùc khoâng quaùn, coù hyû laïc do ñònh sanh, chöùng vaø truï ñeä Nhò thieàn; hoaëc nhôù nghó khoâng haønh nhö vaäy, hình nhö vaäy, töôùng nhö vaäy; maø ñoái vôùi saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc tö duy nhö laø beänh, nhö laø ung nhoït, nhö laø gai nhoïn, nhö laø saùt haïi, laø voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ. Ñoái vôùi nhöõng phaùp naøy taâm seõ sanh ra nhaøm chaùn, xa lìa, sôï haõi, phoøng hoä. Do nhaøm chaùn, xa lìa, phoøng hoä, baèng phaùp giôùi cam loä maø töï laøm lôïi ích cho mình. Ñaây laø tòch tónh, ñaây laø thaéng dieäu, töùc laø xaû ly taát caû höõu dö, aùi taän, voâ duïc, dieät taän, Nieát-baøn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät

8.

Sanh Baùt-nieát-baøn . Paøli: upabaccaparinibbayì.

9.

Höõu haønh Baùt-nieát-baøn . Paøli: sasaikhaøraparinibbayì (toån haïi Baùtnieát-baøn).

10.

Voâ haønh Baùt-nieát-baøn . Paøli: asaíkhaøraparinibbayì.

11.

Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn . Paøli: uddhaösoto hoti akaniæææhagaømaø (thöôïng löu cöùu caùnh).

12.

Ñaïi Phaïm thieân . Paøli: Mahaøbrahmaø.

13.

Phaïm phuï thieân . Paøli: Brahmapurohita.

14.

Phaïm thaân thieân . Paøli: Brahmakaøyikaø.

daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

KINH 868. GIAÛI THOAÙT Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät: “Neáu khoâng ñöôïc giaûi thoaùt, nhöng do phaùp kia, duïc phaùp, nieäm phaùp, laïc phaùp, neân thuû Trung Baùt-nieát-baøn; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì thuû Sanh Baùt-nieát-baøn; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì thuû Höõu haønh Baùt- nieát-baøn; hoaëc khoâng nhö vaäy, thuû Voâ haønh Baùt-nieát-baøn15; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn. Hoaëc khoâng nhö vaäy, do duïc phaùp, nieäm phaùp, laïc phaùp, neân sanh veà coõi trôøi Töï taùnh Quang aâm16; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì sanh veà coõi trôøi Voâ löôïng quang17; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì sanh veà coõi trôøi Thieåu

quang18.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 869. ÑEÄ TAM THIEÀN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo, vôùi haønh nhö vaäy, hình nhö vaäy, töôùng nhö vaäy, lìa tham hyû, an truï xaû, chaùnh nieäm chaùnh trí, thaân caûm giaùc laïc, ñieàu maø Thaùnh nhaân noùi laø xaû, vôùi nieäm, an truï laïc, chöùng vaø an truù ñeä Tam thieàn. Neáu khoâng nhö vaäy, maø vôùi haønh nhö vaäy, hình nhö vaäy, töôùng nhö vaäy, ñoái vôùi caùc phaùp saéc19, thoï, töôûng, haønh, thöùc maø tö duy nhö laø beänh taät, nhö laø ung nhoït, nhö laø gai nhoïn, nhö laø saùt haïi,… cho ñeán Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng nhö vaäy, do duïc phaùp, nieäm

15.

Voâ haønh Baùt-nieát-baøn L ¦æ ë I ºn. Paøli: asaíkhaøraparinibbayì.

16.

Töï taùnh quang aâm thieân ¦Û ©Ê ¥ú ³± ¤Ñ. Paøli: AØbhassara.

17.

Voâ löôïng quang thieân L ¶q ¥ú ¤Ñ. Paøli: Appamaøòaøbha.

18.

Thieåu quang thieân ¤Ö ¥ú ¤Ñ. Paøli: Parittaøbha.

19.

Nguyeân baûn khoâng coù chöõ saéc, y caùc baûn Toáng-Nguyeân-Minh boå tuùc.

phaùp, laïc phaùp, neân sanh veà coõi trôøi Bieán tònh20; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì sanh veà coõi trôøi Voâ löôïng tònh21; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì sanh veà coõi trôøi Thieåu tònh22.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 870. GIAÛI THOAÙT Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo, vôùi haønh nhö vaäy, hình nhö vaäy, töôùng nhö vaäy lìa khoå döùt laïc, öu hyû tröôùc ñaõ dieät, khoâng khoå khoâng laïc, xaû, tònh nieäm23, nhaát taâm, chöùng vaø an truï ñeä Töù thieàn. Neáu khoâng nhôù nghó nhö vaäy, maø ñoái vôùi saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc maø tö duy nhö laø beänh taät, nhö laø ung nhoït, nhö laø gai nhoïn, nhö laø saùt haïi,… cho ñeán Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng nhö vaäy, thì sanh veà coõi trôøi Nhaân taùnh Quaû thaät24; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì sanh veà coõi trôøi Phöôùc sanh25; hoaëc khoâng nhö vaäy, thì sanh veà coõi trôøi Thieåu phöôùc26.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Töù thieàn, Boán voâ saéc ñònh cuõng ñöôïc noùi nhö vaäy. M

20.

Bieán tònh thieân . Paøli: Subhakiòòaø.

21.

Voâ löôïng tònh thieân . Paøli: Appamaøòasubha.

22.

Thieåu tònh thieân . Paøli: Parittasubha.

23.

Tònh nieäm , hay noäi ñaúng tònh, hay noäi tònh. Xem Caâu-xaù, T.29, tr.146c.

24.

Nhaân taùnh Quaû thaät thieân . Paøli: Vehapphala (Quaûng quaû thieân).

25.

Phöôùc sanh thieân . Paøli: Puóóapasavana.

26.

Thieåu phöôùc thieân , töùc Voâ vaân thieân (Paøli: anabbhaka). Xem Caâu-xaù, T.29, tr.41a.

KINH 871. PHONG VAÂN THIEÂN27 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù vò Phong vaân thieân28 nghó nhö vaày: ‘Hoâm nay ta muoán duøng thaàn löïc daïo chôi.’ Khi nghó nhö vaäy thì maây gioù lieàn noåi leân. Cuõng vaäy, nhö Phong vaân thieân; Dieäm ñieän thieân, Loâi chaán thieân, Vuõ thieân, Tình thieân, Haøn thieân, Nhieät thieân29 cuõng noùi nhö vaäy.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Noùi nhö vaäy, coù Tyø-kheo hoûi Phaät, Phaät baûo caùc Tyø-kheo, cuõng ñöôïc noùi nhö vaäy.30

M KINH 872. TAÙN CAÙI PHUÙ ÑAÊNG31 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, vaøo luùc nöûa ñeâm, trôøi möa nhoû, coù chôùp loùe chieáu saùng. Phaät baûo A-nan: “OÂng haõy laáy duø che ñeøn mang ra ngoaøi.” Toân giaû A-nan lieàn vaâng lôøi laáy duø che ñeøn, ñi theo sau Phaät. Ñeán moät nôi, Theá Toân boãng mæm cöôøi. Toân giaû A-nan baïch Phaät raèng: “Theá Toân khoâng khi naøo cöôøi maø khoâng coù nguyeân nhaân. Khoâng

27.

Paøli, S. 32.1. Desanaø.

28.

Phong vaân thieân . Paøli: valaøhakaøyika deva (Vaân thieân, trôøi maây).

29.

Dieäm ñieän thieân, Loâi chaán thieân, Vuõ thieân, Tình thieân, Haøn thieân, Nhieät thieân

, , , , , . Tham chieáu Paøli, S. 32.53.

Sìtavalaøhaka, Haøn vaân thieân, trôøi laïnh; 54. Uòhavalaøhaka, Nhieät vaân thieân, trôøi noùng; 55. Abbhavalaøhaka, AÙm vaân thieân, trôøi toái; 56. Vaøtavalaøhaka, Phong vaân thieân, trôøi gioù; 57. Vassavalaøhaka, trôøi möa.

30.

Toùm taét coù hai möôi kinh (theo AÁn Thuaän).

31.

Caây loïng che ñeøn.

roõ hoâm nay Theá Toân vì lyù do gì maø mæm cöôøi?" Phaät baûo A-nan: "Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Nhö Lai cöôøi khoâng phaûi laø khoâng coù lyù do. Hoâm nay khi oâng caàm duø che ñeøn ñi theo Ta, thì Ta thaáy Phaïm thieân cuõng laïi nhö vaäy, caàm duø che ñeøn ñi theo sau Tyø-kheo Caâu-laân32; Thích Ñeà-hoaøn Nhaân33 cuõng caàm duø che ñeøn ñi theo sau Ma-ha Ca- dieáp; Traät-laät-ñeá-la-saéc-tra-la34 Thieân vöông cuõng caàm duø che ñeøn ñi theo sau Xaù-lôïi-phaát; Tyø-laâu-laëc-ca35 Thieân vöông cuõng caàm duø che ñeøn ñi theo sau Ñaïi Muïc-kieàn-lieân; Tyø-laâu-baëc-xoa36 Thieân vöông cuõng caàm duø ñi theo sau Ma-ha Caâu-hy-la; Tyø-sa-moân37 Thieân vöông cuõng caàm duø che ñeøn ñi theo sau Ma-ha Kieáp-taân-na." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû A-nan nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 873. TÖÙ CHUÛNG ÑIEÀU PHUÏC38 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù boán chuùng ñöôïc ñieàu phuïc thieän haûo. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø Tyø-kheo ñöôïc ñieàu phuïc, Tyø-kheo-ni ñöôïc ñieàu phuïc, Öu-baø-taéc ñöôïc ñieàu phuïc, Öu-baø-di ñöôïc ñieàu phuïc. Ñoù goïi laø boán chuùng." Roài Theá Toân lieàn noùi keä raèng:

32.

Caâu-laân Tyø-kheo ©ë ¤ñ ¥C¡A töùc Kieàu-traàn-nhö ¹´ ³ ¦p. Paøli: Aóóaø-Koòñaóóa.

33.

Thích Ñeà-hoaøn Nhaân ÄÀ ´£ ®Ù ¦]. Paøli: Sakko devaønaö Indo.

34.

Traät-laät-ñeá-la-saéc-tra-la ´ ®ß «Ò Ã¹ ¦â ¦\ Ã¹¡A töùc Ñeâ-ñaàu-laïi-tra. Paøli: Dhataraæææha, Trì Quoác Thieân vöông.

35.

Tyø-laâu-laëc-ca Ïi ¼Ó °Ç {. Paøli: Viruøôhaka, Taêng Tröôûng Thieân vöông.

36.

Tyø-laâu-baëc-xoa Ïi ¼Ó °Ë ¤e. Paøli:Viruøpakka, Quaûng Muïc Thieân vöông.

37.

Tyø-sa-moân Ïi ¨F ªù. Paøli: Vessavaòa, Ña Vaên Thieân vöông.

38.

AÁn Thuaän Hoäi Bieân, "38. Töông öng Tu chöùng" goàm baûy möôi kinh. (Ñaïi Chaùnh möôøi chín kinh, 873-891). Kinh 873, Boán loaïi huaán luyeän. Paøli, A. 4.7. Sobheti;

Cf. N0125(27.7).

Neáu bieän taøi39, voâ uùy40,

Ña vaên, thoâng ñaït phaùp;
Haønh phaùp thöù phaùp höôùng41,
Thì ñoù laø thieän chuùng.
Tyø-kheo giöõ tònh giôùi,
Tyø-kheo-ni ña vaên;
Öu-baø-taéc tònh tín,
Öu-baø-di cuõng vaäy.
Ñoù goïi laø thieän chuùng,
Nhö maët trôøi töï chieáu;
Taêng thieän haûo cuõng vaäy,
Ñoù laø haûo trong Taêng.
Phaùp naøy khieán Taêng haûo42,
Nhö maët trôøi töï chieáu.
Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.
“Nhö ñieàu phuïc. Cuõng vaäy, bieän taøi, nhu hoøa, voâ uùy, ña vaên, thoâng ñaït phaùp, noùi phaùp, phaùp thöù phaùp höôùng, tuøy thuaän phaùp haønh cuõng noùi nhö vaäy.”43
M
KINH 874. TAM CHUÛNG TÖÛ44
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:
“Coù ba loaïi con. Nhöõng gì laø ba? Con tuøy sanh45, con thaéng
39.
Taøi bieän ¤~ ÅG. Baûn Paøli: viyatta, coù naêng löïc, thoâng minh.
40.
Voâ uùy L ¬È¡A töùc voâ sôû uùy. Paøli: visaørada, töï tin, khoâng do döï.
41.
Haønh phaùp thöù phaùp höôùng ¦æ ªk ¦¸ ªk ¦V. Paøli: dhammassa hoti anudhammacaørì, laø ngöôøi thöïc haønh tuøy phaùp cuûa phaùp.
42.
Taêng haûo ¼W ¦n¡A Taêng trung haûo ¼W ¤¤ ¦n¡A thieän chuùng ½ [23]. Paøli: saíghasobhaòa, söï toûa saùng giöõa Taêng.
43.
Toùm taét coù taùm kinh.
44.
Cf. Paøli, It. 74. Putta.
sanh46, con haï sanh47. “Theá naøo laø con tuøy sanh? Cha meï cuûa con khoâng saùt haïi, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm, khoâng noùi doái, khoâng uoáng röôïu, thì

con cuõng hoïc theo khoâng saùt haïi, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm, khoâng noùi doái, khoâng uoáng röôïu. Ñoù goïi laø con tuøy sanh. “Theá naøo laø con thaéng sanh? Cha meï cuûa con khoâng thoï giôùi khoâng saùt haïi, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm khoâng noùi doái, khoâng uoáng röôïu; nhöng con laïi laõnh thoï giôùi khoâng saùt haïi, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm, khoâng noùi doái, khoâng uoáng röôïu. Ñoù goïi laø ngöôøi con thaéng sanh. “Theá naøo laø con haï sanh? Cha meï cuûa con chòu laõnh thoï giôùi khoâng saùt haïi, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm, khoâng noùi doái, khoâng uoáng röôïu; nhöng con laïi khoâng laõnh thoï giôùi khoâng saùt haïi, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm, khoâng noùi doái, khoâng uoáng röôïu. Ñoù goïi laø con haï sanh.”

Roài Theá Toân lieàn noùi keä raèng:
Tuøy sanh vaø thöôïng sanh,
Cha coù trí ñeàu mong.
Haï sanh, ngöôøi khoâng caàn,
Vì khoâng theå keá nghieäp.
Pheùp laøm ngöôøi cuûa con,
Laø laøm Öu-baø-taéc;
Ñoái Phaät, Phaùp, Taêng baûo,
Caàn tu taâm thanh tònh.
Maây tan aùnh traêng hieän,
Veû vang doøng quyeán thuoäc.
Sau khi Ñöùc Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì
Ñöùc Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.
“Nhö Naêm giôùi. Cuõng vaäy, kinh Tín, Giôùi, Thí, Vaên, Tueä cuõng noùi nhö vaäy.”
M
45.
Tuøy sanh töû ¶¦ ¥Í ¤l. Paøli: anujaøta, (con) gioáng cha; baèng cha.
46.
Thaéng sanh töû ³Ó ¥Í ¤l. hay öu sanh. Paøli: atijaøta, con gioûi hôn cha.
47.
Haï sanh töû ¤U ¥Í ¤l. Paøli: avajaøta, con thaáp keùm.
KINH 875. TÖÙ CHAÙNH ÑOAÏN (1)48 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù boán Chaùnh ñoaïn49. Nhöõng gì laø boán? Moät laø ñoaïn ñoaïn, hai laø luaät nghi ñoaïn, ba laø tuøy hoä ñoaïn, boán laø tu ñoaïn50.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 876. TÖÙ CHAÙNH ÑOAÏN (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù boán Chaùnh ñoaïn51. Nhöõng gì laø boán? Moät laø ñoaïn ñoaïn, hai laø luaät nghi ñoaïn, ba laø tuøy hoä ñoaïn, boán

laø tu ñoaïn52.” Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Ñoaïn ñoaïn vaø luaät nghi, Tuøy hoä cuøng tu taäp; Nhö boán Chaùnh ñoaïn naøy, Chö Phaät ñeàu ñaõ daïy. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

48.

Tham chieáu, S. 49.1-12. Gaígaø-peyyaøla.

49.

Chaùnh ñoaïn ¥¿ Â_. Paøli: sammappadhaøna, chaùnh caàn. Baûn Haùn ñoïc, pahaøna:
ñoaïn, thay vì padhaøna: tinh caàn. Cf. D. 33. Saígìti, coù boán sammappadhaønaø (boán chaùnh caàn) vaø boán padhaønaøni (boán tinh caàn) khaùc nhau.

50.

Xem giaûi thích kinh 877.

51.

Xem cht.49, kinh 875.

52.

Xem giaûi thích kinh 877.

KINH 877. TÖÙ CHAÙNH ÑOAÏN (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù boán Chaùnh ñoaïn. Nhöõng gì laø boán? Moät laø ñoaïn ñoaïn, hai laø luaät nghi ñoaïn, ba laø tuøy hoä ñoaïn, boán laø tu ñoaïn.” “Theá naøo laø ñoaïn ñoaïn53? Tyø-kheo, phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi thì ñoaïn tröø, khôûi duïc54, phöông tieän55, tinh caàn56, nhieáp taâm gìn giöõ57. Ñoù goïi laø ñoaïn ñoaïn58. “Theá naøo laø luaät nghi ñoaïn59? Phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi thì ñoaïn tröø, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø luaät nghi ñoaïn60. “Theá naøo laø tuøy hoä ñoaïn61? Phaùp thieän chöa sanh thì khieán cho sanh khôûi, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø tuøy hoä ñoaïn62. “Theá naøo laø tu ñoaïn63? Phaùp thieän ñaõ khôûi, khieán tu taäp theâm

53. Ñoaïn Â_. Paøli: pahaøna-padhaøna, tinh caàn ñeå ñoaïn tröø. 54. Sanh duïc ¥Í ±ý¡F Paøli: chandaö janeti, sanh khôûi yù muoán, yù chí. 55. Phöông tieän ¤è «K¡A ôû ñaây ñöôïc hieåu laø noã löïc, khoâng phaûi phöông tieän thieän xaûo. Paøli: vaøyamati, vò aáy noã löïc. 56. Tinh caàn ºë ¶Ô¡A töùc tinh taán. Paøli: viriyaö aørabhati. 57. Nhieáp thoï Äá ¨ü. Paøli: citaö paggaòhaøti padahati, giöõ chaët taâm vaø saùch tieán taâm. 58. Ñaây goïi laø boán chaùnh caàn, Paøli: cattaøro sammappadhaønaø; xem cht.47, kinh 875. Tham chieáu, D. 33. Saígìti: katamaóc’aøvuso pahaøna-padhaønaö? Idh’ aøvuso bhikkhu uppannaö kaøma-vitakkaö naødhivaøseti pajahati vinodeti..., ôû ñaây, Tyø-kheo, duïc taàm ñaõ khôûi, khoâng thöøa nhaän noù, ñoaïn tröø noù, tieâu dieät noù. 59. Luaät nghi ñoaïn «ß »ö Â_. Paøli: saövara-padhaøna, tinh caàn phoøng hoä (cheá ngöï). 60. Tham chieáu, D.33: katamaó c’ aøvuso saövara-padhaønaö: Id ‘aøvuso bhikkhu cakkhunaø ruøpaö disvaø na nimittaggaøhì hoti..., Theá naøo laø tinh caàn

phoøng hoä? Tyø-kheo sau khi thaáy saéc bôûi maét, khoâng chaáp thuû töôùng... 61. Tuøy hoä ñoaïn ÀH Å@ Â_. Paøli: anurakkhaòaø-padhaøna, tinh caàn thuû hoä. 62. Cf. D.33: katamaó c' aøvuso anurakkhaòa-padhaønaö? Id' aøvuso bhikkhu uppannaö bhaddaö samaødhi-nimittaö anurakkahti... Theá naøo laø tinh caàn thuû hoä? Tyø-kheo thuû hoä ñònh töôùng (daáu hieäu cuûa ñònh) toát ñeïp ñaõ khôûi leân... 63. Tu ñoaïn × Â_. Paøli: bhaøvana-padhaøna, tinh caàn tu taäp.

ích lôïi, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø tu ñoaïn64." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 878. TÖÙ CHAÙNH ÑOAÏN (4) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù boán Chaùnh ñoaïn. Nhöõng gì laø boán? Moät laø ñoaïn ñoaïn, hai laø luaät nghi ñoaïn, ba laø tuøy hoä ñoaïn, boán laø tu ñoaïn." "Theá naøo laø ñoaïn ñoaïn? Tyø-kheo, phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi thì ñoaïn tröø, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø ñoaïn ñoaïn. "Theá naøo laø luaät nghi ñoaïn? Phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi thì ñoaïn tröø, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø luaät nghi ñoaïn. "Theá naøo laø tuøy hoä ñoaïn? Phaùp thieïân chöa sanh thì khieán cho sanh khôûi, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø tuøy hoä ñoaïn. "Theá naøo laø tu ñoaïn? Phaùp thieän ñaõ khôûi, khieán tu taäp theâm ích lôïi, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø tu ñoaïn."

Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng:
Ñoaïn ñoaïn vaø luaät nghi,
Tuøy hoä cuøng tu taäp;
Nhö boán Chaùnh ñoaïn naøy,
Chö Phaät ñeàu ñaõ daïy.
Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.
64. Cf. D.33: (...) Idh' aøvuso bhikkhu sati-saöbojjhaígaö bhaøveti..., ôû ñaây, Tyø-kheo tu taäp nieäm giaùc chi...

M

KINH 879. TÖÙ CHAÙNH ÑOAÏN (5) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù boán Chaùnh ñoaïn. Nhöõng gì laø boán? Moät laø ñoaïn ñoaïn, hai laø luaät nghi ñoaïn, ba laø tuøy hoä ñoaïn, boán laø tu ñoaïn." "Theá naøo laø ñoaïn ñoaïn? Tyø-kheo, phaùp aùc baát thieän ñaõ khôûi thì ñoaïn tröø, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ; phaùp aùc baát thieän chöa khôûi, thì khoâng cho khôûi, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ; phaùp thieän chöa sanh, thì khieán cho sanh khôûi, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ; phaùp thieän ñaõ sanh, thì khieán cho tu taäp theâm lôïi

ích, khôûi duïc, phöông tieän, tinh caàn, nhieáp taâm gìn giöõ. Ñoù goïi laø ñoaïn ñoaïn. “Theá naøo laø luaät nghi ñoaïn? Tyø-kheo kheùo phoøng hoä caên con maét, giöõ kín chaët, cheá ngöï, tieán höôùng. Cuõng vaäy, ñoái vôùi caùc caên tai, muõi, löôõi, thaân, yù, kheùo phoøng hoä, giöõ kín chaët, cheá ngöï, tieán höôùng. Ñoù goïi laø luaät nghi ñoaïn65. “Theá naøo laø tuøy hoä ñoaïn? Tyø-kheo ñoái vôùi moãi moät töôùng tam- muoäi chaân thaät, nhö töôùng xanh baàm, töôùng sình chöôùng, töôùng möng muû, töôùng hoaïi, töôùng thuù aên chöa saïch maø kheùo baûo veä hoä trì, tu taäp, giöõ gìn, khoâng khieán cho suùt giaûm. Ñoù goïi laø tuøy hoä ñoaïn66. “Theá naøo laø tu ñoaïn? Tyø-kheo naøo tu taäp boán Nieäm xöù, thì ñoù goïi laø tu ñoaïn67.” Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Ñoaïn ñoaïn, luaät nghi ñoaïn, Tuøy hoä, tu taäp ñoaïn; Boán thöù chaùnh ñoaïn naøy, Nhöõng gì Chaùnh Giaùc noùi. Tyø-kheo sieâng phöông tieän, Caùc laäu seõ saïch heát.

65.

Xem cht.60, kinh 877.

66.

Xem cht.62, kinh 877.

67.

Xem cht.64, kinh 877.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. “Nhö boán Nieäm xöù. Cuõng vaäy, boán Chaùnh ñoaïn, boán Nhö yù tuùc, naêm Caên, naêm Löïc, baûy Giaùc chi, Taùm ñaïo chi, Boán ñaïo, Boán phaùp cuù, Chaùnh quaùn tu taäp cuõng noùi nhö vaäy.”68 M KINH 880. BAÁT PHOÙNG DAÄT Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Thí nhö coù ngöôøi taïo döïng coâng trình nôi theá gian, taát caû ñeàu y cöù vaøo ñaát. Cuõng vaäy, Tyø-kheo tu taäp phaùp thieàn, taát caû cuõng ñeàu y cöù vaøo khoâng buoâng lung ñeå laøm caên baûn, laáy khoâng buoâng lung69 laøm taäp khôûi, laáy khoâng buoâng lung laøm sanh khôûi, laáy khoâng buoâng lung laøm chuyeån khôûi. Tyø-kheo naøo khoâng buoâng lung thì coù khaû naêng tu taäp boán thieàn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 881. ÑOAÏN TAM Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Tyø-kheo nhö vaäy coù khaû naêng ñoaïn tham duïc, saân nhueá, ngu si.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

68.

Toùm taét coù chín kinh.

69.

Baát phoùng daät ¤£ ©ñ ¶h. Paøli: appamaøda.

“Nhö ñoaïn tham duïc, saân nhueá, ngu si. Cuõng vaäy, ñieàu phuïc tham duïc, saân nhueá, ngu si vaø söï roát raùo ñoaïn tham duïc, roát raùo ñoaïn saân nhueá, ngu si, xuaát yeáu, vieãn ly, Nieát-baøn cuõng noùi nhö vaäy.”70 M KINH 882. BAÁT PHOÙNG DAÄT CAÊN BAÛN71 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Thí nhö traêm thöù caây, coû, thaûo döôïc ñeàu nöông vaøo ñaát maø ñöôïc sanh tröôûng. Cuõng vaäy, taát caû caùc phaùp thieän ñeàu y cöù vaøo khoâng buoâng lung laøm goác. Nhö ñaõ noùi ôû treân… cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö höông haéc traàm thuûy laø loaïi höông treân caùc loaïi höông. Cuõng vaäy, trong caùc loaïi thieän phaùp, khoâng buoâng lung laø treân heát. “Thí nhö trong caùc loaïi höông laâu beàn, xích chieân-ñaøn laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong caùc thieän phaùp, taát caû ñeàu laáy khoâng buoâng lung laøm caên baûn. Nhö vaäy… cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö caùc loaøi hoa soáng ôû döôùi nöôùc vaø treân ñaát, hoa öu-baùt- la laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, taát caû caùc thieän phaùp ñeàu laáy khoâng buoâng lung laøm caên baûn,… cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö hoa sanh soáng töø ñaát, hoa ma-lôïi-sa laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, taát caû caùc thieän phaùp ñeàu laáy khoâng buoâng lung laøm caên baûn cho chuùng,... cho ñeán Nieát-baøn. “Naøy caùc Tyø-kheo, thí nhö trong taát caû caùc daáu chaân cuûa loaøi thuù, daáu chaân voi laø hôn heát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc thieän phaùp, khoâng buoâng lung laø phaùp caên baûn hôn caû. Nhö ñaõ noùi ôû treân,… cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc loaøi thuù, sö töû laø ñeä nhaát, vì noù laø chuùa teå cuûa loaøi thuù. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc thieän phaùp, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,… cho ñeán Nieát-baøn.

70.

Toùm taét coù naêm kinh.

71.

Paøli, S. 49.13-22. Appamaøda-vagga.

“Thí nhö taát caû nhaø cöûa laàu caùc, caùi noùc laø treân heát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. “Thí nhö trong taát caû caùc thöù quaû trong coõi Dieâm-phuø, chæ coù quaû teân laø dieâm-phuø laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. “Thí nhö trong taát caû caùc loaïi caây nhö caây caâu-tyø-ñaø-la72, caây taùt-baø-da chæ-la-caâu-tyø-ñaø-la laø ñeä nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn. Nhö ñaõ noùi ôû treân,… cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong caùc nuùi, Tu-di sôn laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,… cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc loaïi vaøng, vaøng Dieâm-phuø-ñeà laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,… cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc loaïi vaûi, vaûi loâng mòn giaø-thi73 laø ñeä nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,… cho ñeán

Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc loaïi maøu, maøu traéng laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc loaøi chim, Kim-sí ñieåu74 laø ñeä nhaát, vì noù laø chuùa teå cuûa loaøi suùc sanh. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc thieän phaùp, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc vua, Chuyeån luaân Thaùnh vöông laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc Thieân vöông, Töù Ñaïi Thieân vöông laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên

72.

Caâu-tyø-ñaø-la Ñ Ïi ªû Ã¹. Paøli: koviôaøra, moät loaïi haéc ñaøm, hay traàm ñen.

73.

Giaø-thi ¦÷ ¤r. Paøli: Kaøsi, ñòa danh, moät trong möôøi saùu vöông quoác lôùn thôøi Phaät, nôi saûn xuaát vaûi danh tieáng.

74.

Kim sí ñieåu ª÷ Í ¾¡A chim caùnh vaøng. Paøli: garuña.

baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc trôøi Tam thaäp tam, Ñeá Thích laø ñeä nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong coõi Dieäm-ma thieân, Tuù-dieäm-ma thieân vöông75 laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong coõi Ñaâu-suaát-ñaø thieân, Ñaâu-suaát-ñaø thieân vöông76 laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong coõi Hoùa laïc thieân, Thieän Hoùa laïc thieân vöông77 laø ñeä nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong coõi Tha hoùa töï taïi thieân, Thieän Tha hoùa töï taïi Thieân töû78 laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát- baøn. “Thí nhö trong coõi Phaïm thieân, Ñaïi Phaïm thieân vöông laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong caùc thieän phaùp, taát caû ñeàu laáy khoâng buoâng lung laøm caên baûn. Nhö vaäy... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö taát caû caùc doøng soâng ôû Dieâm-phuø-ñeà ñeàu xuoâi veà bieån lôùn, bieån lôùn laø baäc nhaát, vì noù dung chöùa taát caû. Cuõng vaäy, taát caû caùc thieän phaùp ñeàu thuaän doøng vôùi khoâng buoâng lung. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö taát caû nöôùc möa ñeàu ñoå veà bieån caû. Cuõng vaäy, taát caû caùc thieän phaùp ñeàu xuoâi doøng veà bieån khoâng buoâng lung. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc hoà nöôùc79, hoà A-naäu-ñaïi80 laø baäc

nhaát.

75.

Tuù-dieäm-ma Thieân vöông ±J K ¼ ¤Ñ ¤ý. Paøli: Suyaøma-devaraøjaø.

76.

Ñaâu-suaát-ñaø Thieân vöông °Â ²v ªû ¤Ñ ¤ý. Paøli: Tusita-devaraøjaø.

77.

Thieän Hoùa laïc Thieân vöông ½ ¤Æ ¼Ö ¤Ñ ¤ý. Paøli: Sunimmita-devaraøjaø.

78.

Thieän Tha hoùa töï taïi Thieân töû ½ ¥L ¤Æ ¦Û ¦b ¤Ñ ¤l. Paøli: Suparanimmtavasavatta-devaputta.

79.

Nguyeân Haùn: taùt-la ÂÄ Ã¹. Paøli: sara, hoà, ao.

80.

Nguyeân Haùn: A-naäu-ñaïi taùt-la ªü ¿® ¤j ÂÄ Ã¹. Paøli: Anotatta-sara.

Cuõng vaäy, trong taát caû caùc thieän phaùp, khoâng buoâng lung laø baäc nhaát. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc soâng ôû Dieâm-phuø-ñeà, coù boán con soâng lôùn laø baäc nhaát ñoù laø: soâng Haèng, Taân-ñaàu, Baùc-xoa vaø Tö-ña81. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc thieän phaùp, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong aùnh saùng cuûa caùc tinh tuù, maët traêng laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø baäc nhaát. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong caùc chuùng sanh coù thaân lôùn, La-haàu-la A-tu-la82 laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong caùc haïng höôûng thuï naêm duïc, Ñaûnh Sanh vöông83 laø ñeä nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong caùc thaàn löïc ôû coõi Duïc, Thieân ma Ba-tuaàn laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc loaøi chuùng sanh khoâng chaân, hai chaân, boán chaân, nhieàu chaân; coù saéc, khoâng saéc, coù töôûng, khoâng töôûng, chaúng phaûi töôûng chaúng phaûi khoâng töôûng, Nhö Lai laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc phaùp höõu vi, voâ vi, lìa tham duïc laø ñeä nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc phaùp chuùng, chuùng cuûa Nhö Lai laø baäc nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn. “Thí nhö trong taát caû caùc giôùi, khoå haïnh, phaïm haïnh; Thaùnh

81.

Caùc soâng lôùn: Haèng haø «í ªe¡A Taân-ñaàu s ÀY¡A Baùc-xoa ³Õ ¤e¡A Tö-ñaø ¥q ªû. Paøli, theo thöù töï: Gaígaø, Sindhuø, Vaggu (?), Sìdaø (?).

82.

La-haàu-la A-tu-la Ã¹ ³ï Ã¹ ªü × Ã¹. Paøli: Raøhu-asurinda.

83.

Ñaûnh Sanh vöông ³» ¥Í ¤ý. Paøli: Muddhaøvasitta-raøjaø.

giôùi84 laø ñeä nhaát. Cuõng vaäy, trong taát caû caùc phaùp thieän, khoâng buoâng lung laø caên baûn cuûa chuùng. Nhö ñaõ noùi ôû treân,... cho ñeán Nieát-baøn." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 883. TÖÙ CHUÛNG THIEÀN85 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù boán loaïi thieàn86. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi thieän87, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï thieän88; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi thieän; coù loaïi thieàn tam-muoäi thieän, maø chaùnh thoï cuõng laïi thieän; coù loaïi thieàn chaúng phaûi tam-muoäi thieän vaø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï thieän. "Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, truï tam-muoäi thieän, nhöng chaúng phaûi truï chaùnh thoï thieän89; coù loaïi thieàn, truï chaùnh thoï thieän, nhöng chaúng phaûi truï tam-muoäi thieän; coù loaïi thieàn, truï tam- muoäi thieän, nhöng cuõng truï chaùnh thoï thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi truï tam-muoäi thieän, maø cuõng chaúng phaûi truï chaùnh thoï thieän.

84. Thaùnh giôùi ¸t §Ù. Paøli: ariya-dhaøtu (?). 85. Paøli, S. 34. Jhaønasaöyutta. 86. Töù chuûng thieàn ¥| ºØ ÁI. Paøli: cattaøto jhaøyì, boán haïng thieàn giaû. 87. Tam-muoäi thieän ¤T ¬N ½. Paøli (S.34.1): samaødhismiö samaødhikusalo, thieän xaûo veà ñònh trong khi ñònh. Giaûi thích cuûa Aæahakathaø: thieän xaûo phaân bieät thieàn chi trong caùc thieàn. 88. Phi chaùnh thoï thieän «D ¥¿ ¨ü ½. Paøli: na samaødhismiö samaøpattikusalo, khoâng thieän xaûo veà söï chöùng nhaäp (ñaúng chí) trong ñònh. Aæahakathaø giaûi thích: sau khi ñaõ laøm cho taâm hoan hyû, taâm thích öùng, nhöng khoâng theå chöùng nhaäp thieàn. 89. Truï tam-muoäi thieän phi truï chaùnh thoï thieän ¦í ¤T ¬N ½ «D ¦í ¥¿ ¨ü ½. Paøli (S.34.2): samaødhismiö samaødhikusalo na samaødhismiö æhitikusalo, thieän xaûo ñònh trong ñònh, nhöng khoâng thieän xaûo truï laâu trong ñònh.

"Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi khôûi thieän90, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï khôûi thieän; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï khôûi thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi khôûi thieän; coù loaïi thieàn, tam-muoäi khôûi thieän vaø chaùnh thoï cuõng khôûi thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi tam-muoäi khôûi thieän vaø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï khôûi thieän. "Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, thieän ñoái vôùi thôøi cuûa tam-muoäi, nhöng khoâng phaûi thieän ñoái vôùi thôøi cuûa chaùnh thoï thieän91; coù loaïi thieàn, thieän ñoái vôùi thôøi cuûa chaùnh thoï thieän, nhöng khoâng phaûi thieän ñoái vôùi thôøi cuûa tam-muoäi; coù loaïi thieàn, thieän ñoái vôùi thôøi cuûa tam-muoäi thieän, cuõng

thieän ñoái vôùi thôøi cuûa chaùnh thoï thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi thieän ñoái vôùi thôøi cuûa tam-muoäi, cuõng chaúng phaûi thieän ñoái vôùi thôøi cuûa chaùnh thoï. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi xöù thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï xöù thieän92; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï xöù thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi xöù thieän; coù loaïi thieàn, tam-muoäi xöù thieän, chaùnh thoï cuõng xöù thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi tam-muoäi xöù thieän, cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï xöù thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi nghinh thieän93, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï nghinh thieän; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï nghinh thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi nghinh cuõng thieän; coù loaïi thieàn, tam-muoäi nghinh thieän, chaùnh thoï nghinh thieän; coù loaïi

90. Haùn: phi chaùnh thoï khôûi thieän «D ¥¿ ¨ü °_ ½. Paøli (S.34.3): na samaødhismiö vuææhanaøkusalo, khoâng thieän xaûo ñeå xuaát ñònh. 91. Tam-muoäi thôøi thieän phi chaùnh thoï thôøi thieän ¤T ¬N ®É ½ «D ¥¿ ¨ü ®É ½. Paøli (S.34.4): samaødhismiö samaødhikusalo na samaødhismiö kallitakusalo, thieän xaûo ñònh trong ñònh, nhöng khoâng thieän xaûo thích öùng trong ñònh. Aææhakathaø giaûi thích: na samaødhismiö kallitakusalo’ti cittaö haøsetvaø naø kallaö kaøtuö akusalo, khoâng thieän xaûo thích öùng trong ñònh, nghóa laø, sau khi ñaõ laøm cho taâm hoan hyû, nhöng khoâng thieän xaûo khieán taâm thích öùng. Baûn Haùn ñoïc kaøla: thôøi gian, thay vì kalla:ï thích öùng (cuõng ñöôïc hieåu laø an laïc). 92. Phi chaùnh thoï xöù thieän «D ¥¿ ¨ü ³B ½. Paøli (S.34.6): na samaødhismiö gocarakusalo, khoâng thieän xaûo veà caûnh giôùi sôû haønh trong ñònh. 93. Paøli (S.34.8): Samaødhismiö sakkaccakaørì hoti, coù söï nhieät haønh trong ñònh. Sôù giaûi: jhaønaö appetuö sakkaccakaørì hoti, coù söï nhieät haønh ñeå ñoät tieán trong ñònh. Baûn Haùn hieåu sakkaccakaørì laø “cung kính taùc leã (= nghinh)”.

thieàn chaúng phaûi tam-muoäi nghinh thieän vaø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï nghinh thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi nieäm thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï nieäm thieän; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï nieäm thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi nieäm thieän; coù loaïi thieàn, tam-muoäi nieäm thieän, chaùnh thoï nieäm cuõng thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi tam- muoäi nieäm thieän, cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï nieäm thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi nieäm baát nieäm thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï nieäm baát nieäm thieän; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï nieäm baát nieäm thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi nieäm baát nieäm thieän; coù loaïi thieàn, tam-muoäi nieäm baát nieäm thieän, nhöng chaùnh thoï nieäm baát nieäm cuõng thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi tam-muoäi nieäm baát nieäm thieän, cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï nieäm baát nieäm thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi ñeán thì thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï ñeán94 thì thieän; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï ñeán thì thieän, nhöng tam-muoäi ñeán thì khoâng thieän; coù loaïi thieàn, tam-muoäi ñeán thì thieän, chaùnh thoï ñeán thì cuõng thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi tam-muoäi ñeán thieän vaø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï ñeán thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn

nöõa. Coù loaïi thieàn, tam-muoäi aùc thì thieän, chaùnh thoï aùc thì khoâng thieän; coù loaïi thieàn, chaùnh thoï aùc thì thieän, tam-muoäi aùc thì khoâng thieän95; coù loaïi thieàn, tam-muoäi aùc thì thieän, chaùnh thoï aùc cuõng thieän; coù loaïi thieàn, chaúng phaûi tam-muoäi aùc thieän vaø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï aùc thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn tam-muoäi phöông tieän thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï phöông tieän thieän; coù loaïi thieàn chaùnh thoï phöông tieän thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi phöông tieän

94. Haùn: chaùnh thoï lai ¥¿ ¨ü ¨Ó. Paøli (S.34.7): na samaødhismiö abhinìhaørakusalo, khoâng thieän xaûo veà söï daãn phaùt trong ñònh. Sôù giaûi: kammaæææhaønaö visesa bhaøgiyataøya abhinìharituö akusalo, khoâng thieän xaûo ñeå daãn phaùt ñeà muïc thieàn ñònh thaêng tieán. 95. Haùn: phi tam-muoäi aùc thieän «D ¤T ¬N ´c ½. Cf. coù leõ Paøli (S.34.10): samaødhismiö samaødhikusalo hoti na samaødhismiö sappaøyakaørì, coù thieän xaûo ñònh trong ñònh nhöng khoâng laøm taêng ích trong ñònh.

thieän; coù loaïi thieàn tam-muoäi phöông tieän thieän vaø chaùnh thoï cuõng phöông tieän thieän; coù loaïi thieàn chaúng phaûi tam-muoäi phöông tieän thieän, maø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï phöông tieän thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn tam-muoäi chæ thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï chæ thieän; coù loaïi thieàn chaùnh thoï chæ thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi chæ thieän; coù loaïi thieàn tam-muoäi chæ thieän, chaùnh thoï cuõng chæ thieän; coù loaïi thieàn chaúng phaûi tam-muoäi chæ thieän vaø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï chæ thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn tam-muoäi cöû thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï cöû thieän; coù loaïi thieàn chaùnh thoï cöû thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi cöû thieän; coù loaïi thieàn tam-muoäi cöû thieän vaø chaùnh thoï cuõng cöû thieän; coù loaïi thieàn chaúng phaûi tam-muoäi cöû thieän, maø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï cöû thieän. “Laïi coù boán loaïi thieàn nöõa. Coù loaïi thieàn tam-muoäi xaû thieän, nhöng chaúng phaûi chaùnh thoï xaû thieän; coù loaïi thieàn chaùnh thoï xaû thieän, nhöng chaúng phaûi tam-muoäi xaû thieän; coù loaïi thieàn tam-muoäi xaû thieän, thì chaùnh thoï cuõng xaû thieän; coù loaïi thieàn chaúng phaûi tam-muoäi xaû thieän vaø cuõng chaúng phaûi chaùnh thoï xaû thieän96.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 884. VOÂ HOÏC TAM MINH (1)97 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Baäc Voâ hoïc coù ba minh98. Nhöõng gì laø ba? Laø Trí tuùc maïng chöùng thoâng cuûa baäc Voâ hoïc, Trí sanh töû chöùng thoâng cuûa baäc Voâ hoïc,

96. Nhieàu ñoaïn khoâng xaùc ñònh ñöôïc Paøli töông ñöông. 97. Paøli, A. 3.58. Tìkaòòa. 98. Paøli: aóóathaøkho, braøhmaòa, braøhmaòaø brahmaòam tevijjaö paóóapenti, aóóathaø ca pana ariyassa vinaye tevijjo hotì ti, ba minh trong Thaùnh phaùp luaät khaùc vôùi ba minh cuûa Baø-la-moân ñöôïc caùc Baø-la-moân chuû tröông. Xem kinh 886 ôû sau.

Trí laäu taän chöùng thoâng cuûa baäc Voâ hoïc.” Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Quaùn saùt bieát kieáp tröôùc, Thaáy trôøi sanh ñöôøng aùc. Caùc laäu sanh töû heát, Laø Minh cuûa Maâu-ni. Taâm aáy ñöôïc giaûi thoaùt Taát caû nhöõng tham aùi; Ba nôi ñeàu thoâng suoát, Neân goïi laø Ba minh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 885. VOÂ HOÏC TAM MINH (2)99 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Baäc Voâ hoïc coù Ba minh. Nhöõng gì laø ba? Tuùc maïng trí chöùng thoâng cuûa baäc Voâ hoïc, Sanh töû trí chöùng thoâng cuûa baäc Voâ hoïc, Laäu taän trí chöùng thoâng cuûa baäc Voâ hoïc.

“Theá naøo laø Tuùc maïng chöùng trí thoâng cuûa baäc Voâ hoïc? Thaùnh ñeä töû bieát taát caû söï töø nhöõng ñôøi tröôùc. Töø moät ñôøi ñeán traêm, ngaøn, vaïn, öùc ñôøi; cho ñeán soá kieáp thaønh hoaïi raèng: ‘Caùc ñôøi soáng tröôùc cuûa ta vaø chuùng sanh, coù nhöõng teân nhö vaäy, sanh ra nhö vaäy, doøng hoï nhö vaäy, aên nhö vaäy, chòu khoå vui nhö vaäy, tuoåi thoï daøi nhö vaäy, soáng laâu nhö vaäy, chòu giôùi haïn nhö vaäy. Ta vaø chuùng sanh cheát ôû choã naøy, sanh ra choã khaùc; cheát choã khaùc sanh ra choã naøy, coù haønh nhö vaäy, nhaân nhö vaäy, tín nhö vaäy.’ Taát caû caùc vieäc ñaõ traûi qua trong ñôøi soáng tröôùc ñeàu bieát roõ raøng. Ñoù goïi laø Trí tuùc maïng chöùng minh.

“Theá naøo laø Sanh töû trí chöùng minh? Thaùnh ñeä töû, baèng thieân nhaõn thanh tònh vöôït qua ñoái vôùi maét ngöôøi, thaáy caùc chuùng sanh luùc cheát, luùc sanh, ñeïp, xaáu, thöôïng saéc, haï saéc, theo nghieäp maø thoï sanh vaøo ñöôøng aùc. Bieát nhö thaät raèng nhö chuùng sanh naøy thaønh töïu thaân

99. Paøli, A. 3.58. Tìkaòòa; 3.59. Jaøòussoni.

aùc haønh, thaønh töïu mieäng, yù aùc haønh, huûy baùng Thaùnh nhaân, taø kieán, nhaän laõnh taø phaùp; do nhaân duyeân naøy sau khi thaân hoaïi maïng chung sanh vaøo trong ñöôøng aùc ñòa nguïc. Chuùng sanh naøy do thaønh töïu thaân thieän haønh, thaønh töïu mieäng, yù thieän haønh, khoâng huûy baùng Thaùnh nhaân, ñaõ thaønh töïu chaùnh kieán, neân sau khi thaân hoaïi maïng chung sanh vaøo trong ñöôøng Trôøi, Ngöôøi. Ñoù goïi laø Trí sanh töû chöùng minh. “Theá naøo laø Laäu taän trí chöùng minh? Thaùnh ñeä töû bieát nhö thaät, ‘Ñaây laø Khoå’, ‘Ñaây laø Khoå taäp’, ‘Ñaây laø Khoå dieät’, ‘Ñaây laø Khoå dieät ñaïo.’ Vò aáy bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, taâm giaûi thoaùt Duïc höõu laäu, taâm giaûi thoaùt Höõu höõu laäu, taâm giaûi thoaùt Voâ minh laäu, vôùi giaûi thoaùt tri kieán, bieát raèng, ‘Ta, söï sanh ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’ Ñoù goïi laø Laäu taän chöùng trí minh.” Sau ñoù, Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Quaùn saùt bieát ñôøi tröôùc, Thaáy trôøi sanh ñöôøng aùc. Caùc laäu sanh töû heát, Laø Minh cuûa Maâu-ni. Taâm aáy ñöôïc giaûi thoaùt Taát caû nhöõng tham aùi; Ba nôi ñeàu thoâng suoát, Neân goïi laø Ba minh. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 886. TAM MINH100 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong

vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Baø-la-moân101 ñi ñeán choã Phaät gaëp Theá Toân, sau khi thaêm hoûi nhau roài, ngoài lui qua moät beân vaø noùi:

100.

Paøli, A. 3.58. Tikaòòa.

101.

Baûn Paøli: tikaòo braøhmaòo, Baø-la-moân Tikaòiaa (ba loã tai).

“Ñaây laø ba minh cuûa Baø-la-moân102! Ñaây laø ba minh cuûa Baø-la- moân!” Baáy giôø, Theá Toân baûo Baø-la-moân raèng: “Theá naøo goïi laø ba minh cuûa Baø-la-moân?” Baø-la-moân baïch Phaät raèng: “Thöa Cuø-ñaøm, cha meï Baø-la-moân ñaày ñuû caùc töôùng103, khoâng coù caùc tì veát104; cha meï baûy ñôøi truyeàn thöøa maø khoâng bò cheâ bai; ñôøi ñôøi keá thöøa nhau, luoân laøm sö tröôûng, bieän taøi ñaày ñuû; ñoïc tuïng caùc kinh ñieån, danh töï cuûa loaïi vaät, phaåm loaïi sai bieät cuûa vaïn vaät; lòch söû coå kim105, naêm thöù kyù naøy106, taát caû ñeàu ñöôïc thoâng suoát; dung saéc ñoan chaùnh. Thöa Cuø-ñaøm, ñoù goïi laø ba minh cuûa Baø-la-moân.” Phaät baûo Baø-la-moân: “Ta khoâng laáy ngoân thuyeát, danh töï laøm ba minh. Phaùp moân cuûa Hieàn thaùnh noùi ba minh chaân thaät107 laø tri kieán Hieàn thaùnh, phaùp luaät Hieàn thaùnh. Ñoù laø ba minh chaân thaät.” Baø-la-moân baïch Phaät: “Nhö theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, noùi tri kieán Hieàn thaùnh, phaùp luaät Hieàn thaùnh laø ba minh?” Phaät baûo Baø-la-moân: “Coù ba loaïi ba minh cuûa baäc Voâ hoïc. Nhöõng gì laø ba? Tuùc maïng chöùng trí minh cuûa baäc Voâ hoïc, sanh töû chöùng trí minh cuûa baäc Voâ hoïc, laäu taän chöùng trí minh cuûa baäc Voâ hoïc.” Nhö ñaõ noùi ñaày ñuû ôû kinh treân. Sau ñoù Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Taát caû phaùp voâ thöôøng,

102. Paøli: tevijjaø braøhmaòaø. 103. Haùn: phuï maãu cuï töôùng °ü ¥À ¨ã ¬Û. Paøli: ubhto sujaøto maøtito ca pitito ca, doøng doõi cha meï ñeàu thieän (thuaàn chuûng). 104. Haùn: voâ chö haø ueá L ½Ñ å Â©. Paøli: akkhitto, khoâng lai taïp. 105. Haùn: lòch theá baûn maït ¾ú ¥@ ¥» ¥½. Paøli: itihaøsa, truyeän coå. 106. Haùn: thöû nguõ chuûng kyù ¦¹ ¤ ºØ °O¡A coù theå sai. Paøli: (itihaøsa) paócamaønaö, thöù naêm laø truyeän coå. Boán moân tröôùc: tiòòaö vedaønaö: ba taäp Veda, nighaòñu: ngöõ vöïng (Haùn: vaät loaïi danh töï), ketubha: saùch nghi leã (Haùn: vaïn vaät phaåm sai?), akkharabheda: phaân tích aâm vaän (Haùn: töï loaïi phaân hieäp). 107. Baûn Cao-ly: chaân yeáu u n.

Trì giôùi, thieàn vaéng laëng;
Bieát taát caû ñôøi tröôùc,
Ñaõ sanh trôøi, ñöôøng aùc.
Laäu heát, ñoaïn ñöôïc sanh,
Laø thoâng cuûa Maâu-ni.
Bieát ñöôïc taâm giaûi thoaùt
Taát caû tham, nhueá, si.

Ta noùi laø ba minh,

Chaúng do ngoân ngöõ noùi.

“Naøy Baø-la-moân, ñoù laø ba minh theo phaùp luaät cuûa baäc Thaùnh ñaõ noùi.”

Baø-la-moân baïch Phaät:

“Thöa Cuø-ñaøm, ñoù laø ba minh chaân thaät!”

Sau khi Baø-la-moân nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà.

M

KINH 887. TÍN

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Baø-la-moân ñi ñeán choã Phaät gaëp Theá Toân, sau khi thaêm hoûi nhau roài, ngoài lui qua moät beân baïch Phaät:

“Thöa Cuø-ñaøm, con teân laø Tín.”

Phaät baûo Baø-la-moân:

“Tín coù nghóa laø tin vaøo taêng thöôïng giôùi, vaøo boá thí, ña vaên, hueä xaû, trí tueä. Ñoù goïi laø Tín, chöù khoâng phaûi tín chæ laø moät danh töï suoâng.”

Sau khi Baø-la-moân nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà.

M

KINH 888. TAÊNG ÍCH Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Baø-la-moân ñi ñeán choã Phaät gaëp Theá Toân, sau khi thaêm hoûi nhau roài, ngoài lui qua moät beân baïch Phaät raèng: “Thöa Cuø-ñaøm, con teân laø Taêng Ích.” Phaät baûo Baø-la-moân: “Taêng ích coù nghóa laø taêng ích cho tín; taêng ích cho giôùi, ña vaên, hueä xaû vaø trí tueä. Ñoù laø Taêng ích, chöù khoâng phaûi taêng ích chæ laø moät danh töï suoâng.” Sau khi Baø-la-moân nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 889. ÑAÚNG KHÔÛI Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Baø-la-moân ñi ñeán choã Phaät gaëp Theá Toân, sau khi thaêm hoûi nhau roài, ngoài lui qua moät beân baïch Phaät raèng: “Con teân laø Ñaúng Khôûi.” Phaät baûo Baø-la-moân: “Ñaúng khôûi108 coù nghóa laø laøm phaùt khôûi tín, phaùt khôûi giôùi, ña vaên, hueä xaû vaø trí tueä. Ñoù laø Ñaúng khôûi, chöù khoâng phaûi ñaúng khôûi chæ laø moät danh töï suoâng.” Sau khi Baø-la-moân nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M

108. Ñaúng khôûi ¥ °_¡F Paøli: samuæææhaøna, söï xuaát hieän, nguyeân khôûi nguyeân ñoäng löïc laøm phaùt khôûi.

KINH 890. VOÂ VI PHAÙP109 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Ta seõ vì caùc oâng noùi veà phaùp Voâ vi cuøng ñaïo tích voâ

vi110, haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ. “Theá naøo laø phaùp Voâ vi? Tham duïc vónh vieãn chaám döùt; saân nhueá, ngu si vónh vieãn chaám döùt; taát caû phieàn naõo vónh vieãn chaám döùt. Ñoù goïi laø phaùp Voâ vi. “Theá naøo laø Ñaïo tích voâ vi? Taùm Thaùnh ñaïo phaàn: Chaùnh kieán, chaùnh trí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø Ñaïo tích voâ vi.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. “Nhö Voâ vi, cuõng vaäy nan kieán, baát ñoäng, baát khuaát, baát töû, voâ laäu, phuù aám, chaâu chöõ, teá ñoä, y chæ, uûng hoä, baát löu chuyeån, ly xí dieäm, ly thieâu nhieân, löu thoâng, thanh löông, vi dieäu, an oån, voâ beänh, voâ sôû höõu, Nieát-baøn, cuõng noùi nhö vaäy.”111 M KINH 891. MAO ÑOAN112 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Thí nhö ao hoà daøi roäng naêm möôi do-tuaàn; chieàu saâu cuõng nhö vaäy. Neáu coù ngöôøi duøng ñaàu moät sôïi loâng nhuùng vaøo nöôùc hoà naøy, thì naøy Tyø-kheo, theá naøo, nöôùc trong hoà naøy nhieàu hôn hay laø moät chuùt nöôùc dính treân ñaàu sôïi loâng nhieàu?”

109.

Paøli, S. 43.11-43. Maggena,v.v...

110.

Voâ vi ñaïo tích L ¬° ¹D ¸ñ. Paøli: asaíkhatagaømimagga, con ñöôøng daãn ñeán voâ vi.

111.

Toùm taét, taùm kinh.

112.

Treân ñaàu sôïi loâng. Paøli, S. 13. Abhisamayasaöyutta.

Tyø-kheo baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, nöôùc dính treân ñaàu sôïi loâng ngöôøi naøy thì quaù ít, so vôùi voâ löôïng nöôùc hoà gaáp ngaøn vaïn öùc thì khoâng theå naøo saùnh ñöôïc.” Phaät baûo Tyø-kheo: “Thaáy chaân ñeá ñaày ñuû thì chaùnh kieán ñaày ñuû. Ñeä töû cuûa Theá Toân neáu thaáy quaû chaân ñeá, thaùnh hieän quaùn113, vò aáy ngay luùc ñoù ñaõ ñoaïn, ñaõ bieán tri, ñaõ chaët ñöùt goác reã cuûa noù, nhö caây ña-la ñaõ bò chaët ñöùt ngoïn khoâng theå naøo soáng laïi ñöôïc. Nhöõng khoå ñaõ ñöôïc ñoaïn tröø thì nhieàu ñeán voâ löôïng nhö nöôùc trong hoà, coøn caùi khoå soùt laïi, thì ít nhö nöôùc dính teân ñaàu sôïi loâng.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö gioït nöôùc treân ñaàu sôïi loâng, cuõng vaäy gioït nöôùc dính treân ñaàu ngoïn coû cuõng nhö vaäy. Nhö nöôùc trong ao hoà, cuõng vaäy nöôùc soâng Taùt-la-ña-tra-giaø, soâng Haèng, Da-phuø-na, Taùt-la-du, Y-la-baït-ñeà, Ma-heâ vaø bieån caû cuõng noùi nhö vaäy.114 Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 892. LUÏC NOÄI XÖÙ115 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù saùu noäi nhaäp xöù. Nhöõng gì laø saùu? Ñoù laø nhaõn noäi nhaäp xöù, nhó, tyû, thieät, thaân vaø yù noäi nhaäp xöù. Ñoái vôùi saùu phaùp naøy kham nhaãn

113.

Haùn: chaùnh voâ giaùn ñaúng ¥¿ L ¶¡ ¥¡F xem cht.67 kinh 23.

114.

Toùm taét coù taùm kinh.

115.

AÁn Thuaän Hoäi Bieân, töông öng 39, “Nhaäp giôùi aám töông öng”, Ñaïi Chaùnh kinh 892-901. –Ñaïi Chaùnh, 892; Paøli: S.25. Okkantasaöyuttam.

quaùn saùt thì goïi laø tín haønh116, sieâu vieät, rôøi sanh vò117, rôøi ñòa vò phaøm phu, nhöng chöa ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Cho ñeán tröôùc khi maïng chung chaéc chaén ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Hoaëc ñoái caùc phaùp naøy maø kham nhaãn taêng thöôïng quaùn saùt, thì goïi laø phaùp haønh118, sieâu vieät, rôøi sanh vò, rôøi ñòa vò phaøm phu, nhöng chöa ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Cho ñeán tröôùc khi maïng chung chaéc chaén ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Hoaëc ñoái caùc phaùp naøy maø quaùn saùt nhö thaät baèng chaùnh trí, ba keát laø thaân kieán, giôùi thuû vaø nghi ñaõ ñoaïn taän, ñaõ bieán tri. Ñoù goïi laø Tu-ñaø-hoaøn, quyeát ñònh khoâng bò ñoïa vaøo ñöôøng aùc, maø nhaát ñònh höôùng ñeán Chaùnh giaùc, chæ coøn baûy laàn qua laïi trôøi ngöôøi, roát raùo thoaùt khoå. Ñoái vôùi caùc phaùp naøy maø baèng chaùnh trí quaùn saùt khoâng khôûi leân caùc laäu, ly duïc, giaûi thoaùt, thì goïi laø A-la-haùn, caùc laäu ñaõ döùt, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, ñaõ lìa boû caùc gaùnh naëng, ñaõ ñöôïc lôïi mình, caùc höõu keát chaám döùt, chaùnh trí taâm giaûi thoaùt.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. “Nhö Saùu noäi nhaäp xöù, cuõng vaäy Saùu ngoaïi nhaäp xöù, Saùu thöùc thaân, Saùu xuùc thaân, Saùu thoï thaân, Saùu töôûng thaân, Saùu töï thaân, Saùu aùi thaân, Saùu giôùi thaân, Naêm aám cuõng noùi nhö treân.”119 M KINH 893. NGUÕ CHUÛNG CHUÛNG TÖÛ120 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm loaïi haït gioáng sanh. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø haït gioáng töø reã, haït gioáng töø thaân, haït gioáng töø caønh, haït gioáng töø ñoát, haït gioáng

116.

Tín haønh «H ¦æ¡A töùc tuøy tín haønh. Paøli: saddhaønusaørin.

117.

Haùn: ly sanh Â÷ ¥Í. Khoâng roõ Paøli. Tham chieáu, Sn. 371: saddho sutavaø niyaømadassì, coù tín, coù vaên, coù kieán, ly sanh. Veà nghóa ly sanh vò, sieâu vieät phaøm phu vò, xem Caâu-xaù, tr.40c.

118.

Phaùp haønh ªk ¦æ¡A hay tuøy phaùp haønh ÀH ªk ¦æ . Paøli: dhammaønusaørin.

119.

Toùm taét coù chín kinh.

120.

Naêm loaïi haït gioáng.

töø haït. Caùc loaïi haït gioáng naøy neáu khoâng bò giaùn ñoaïn, khoâng bò phaù, khoâng bò muïc, khoâng bò thöông, khoâng bò ñuïc luûng; khi môùi gaëp ñaát maø khoâng gaëp nöôùc, thì caùc loaïi haït gioáng naøy khoâng theå sanh tröôûng lôùn maïnh ñöôïc. Hoaëc neáu gaëp nöôùc maø khoâng gaëp ñaát, thì caùc loaïi haït gioáng naøy cuõng seõ khoâng theå sanh tröôûng lôùn maïnh ñöôïc. Ñieàu caàn laø phaûi gaëp ñaát, gaëp nöôùc, caùc haït gioáng naøy môùi coù theå sanh tröôûng lôùn maïnh ñöôïc. Cuõng vaäy, nghieäp, phieàn naõo phaûi coù aùi, kieán, maïn, thì voâ minh môùi sanh haønh. Neáu coù nghieäp maø khoâng coù phieàn naõo, aùi, kieán, voâ minh, thì haønh seõ bò dieät." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. "Nhö Haønh, cuõng vaäy Thöùc, Danh saéc, Luïc nhaäp xöù, Xuùc, Thoï, AÙi, Thuû, Höõu, Sanh, Laõo töû cuõng noùi nhö vaäy."121 M KINH 894. NHÖ THAÄT TRI122 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Ta, ñoái vôùi theá gian vaø söï taäp khôûi cuûa theá gian, neáu khoâng bieát nhö thaät, thì troïn khoâng theå ôû giöõa caùc chuùng chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân cuøng caùc theá gian ñöôïc noùi laø Baäc Giaûi Thoaùt, laø Baäc Xuaát Ly, lìa khoûi voïng töôûng ñieân ñaûo, cuõng khoâng goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì Ta bieát nhö thaät ñoái vôùi theá gian vaø söï taäp khôûi cuûa theá gian, cho neân Ta ôû giöõa chö Thieân, Ngöôøi ñôøi, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân vaø caùc chuùng sanh khaùc ñöôïc noùi laø Baäc Giaûi Thoaùt, laø Baäc Xuaát Ly, taâm lìa ñieân ñaûo, an truï ñaày ñuû, ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh." M 121. Toùm taét coù möôøi kinh. 122. Paøli, A. 4.23. Loka.

Nhö theá gian, söï taäp khôûi theá gian, söï dieät taän theá gian, söï xuaát ly theá gian; söï taäp khôûi theá gian, söï dieät taän theá gian, vò ngoït theá gian, tai hoaïn theá gian, söï xuaát ly theá gian; söï taäp khôûi theá gian, söï dieät taän theá gian, söï xuaát ly theá gian; söï taäp khôûi theá gian, con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän theá gian; söï taäp khôûi theá gian, söï dieät taän theá gian, con ñöôøng ñöa ñeán söï taäp khôûi theá gian, con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän theá gian; söï taäp khôûi theá gian, söï dieät taän theá gian, vò ngoït theá gian, tai hoaïn theá gian, söï xuaát ly theá gian; söï taäp khôûi theá gian, söï dieät taän theá gian, con ñöôøng ñöa ñeán söï taäp khôûi theá gian, con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän theá gian, vò ngoït theá gian, tai hoaïn theá gian, söï xuaát ly theá gian.123 Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 895. TAM AÙI Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ba aùi. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø duïc aùi, saéc aùi, voâ saéc aùi. Vì muoán ñoaïn tröø ba aùi naøy neân phaûi caàu baäc Ñaïi sö.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.” Nhö caàu baäc Ñaïi sö, thöù sö, giaùo sö, quaûng ñaïo sö, ñoä sö, quaûng ñoä sö, thuyeát sö, quaûng thuyeát sö, tuøy thuyeát sö, A-xaø-leâ, ñoàng baïn, thieän höõu chaân tri thöùc, thöông xoùt, töø bi, muoán yù nghóa, muoán an oån, muoán an laïc, muoán xuùc chaïm, muoán thoâng suoát, ngöôøi muoán, ngöôøi tinh taán, ngöôøi phöông tieän, ngöôøi xuaát ly, ngöôøi kieân coá, ngöôøi doõng maõnh, ngöôøi kham naêng, ngöôøi nhieáp thoï, ngöôøi thöôøng, ngöôøi hoïc, ngöôøi khoâng buoâng lung, ngöôøi tu, ngöôøi tö duy, ngöôøi nhôù nghó, ngöôøi giaùc töôûng, ngöôøi suy löôøng, ngöôøi phaïm haïnh, ngöôøi thaàn löïc, ngöôøi trí,

123. Toùm taét coù taùm kinh.

ngöôøi thöùc, ngöôøi tueä, ngöôøi phaân bieät, nieäm xöù, chaùnh caàn, caên löïc, giaùc ñaïo, chæ quaùn nieäm thaân, caàu chaùnh tö duy cuõng noùi nhö vaäy.”124 M KINH 896. TAM LAÄU Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ba höõu laäu. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø duïc höõu laäu, höõu höõu laäu vaø voâ minh höõu laäu. Vì ñoaïn tröø ba höõu laäu naøy, neân caàu baäc Ñaïi sö.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö caàu baäc Ñaïi sö, cuõng vaäy… cho ñeán caàu Chaùnh tö duy cuõng noùi nhö vaäy.125 M KINH 897. LA-HAÀU-LA126 Toâi nghe nhö vaày: Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Toân giaû La-haàu-la ñi ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, thaáy nhö theá naøo, bieát nhö theá naøo, ñeå thaân coù thöùc naøy cuûa con cuøng heát thaûy töôùng cuûa caûnh giôùi beân ngoaøi khoâng ñöôïc nhôù töôûng ñeán, ôû trung gian ñoù maø ñoaïn taän caùc höõu laäu?”127 Phaät baûo La-haàu-la: “Coù saùu noäi nhaäp xöù. Nhöõng gì laø saùu? Ñoù laø nhaõn nhaäp xöù, nhó, tyû, thieät, thaân, yù nhaäp xöù. Ñoái vôùi caùc phaùp naøy phaûi chaùnh trí quaùn saùt, döùt saïch caùc höõu laäu, vôùi chaùnh trí taâm kheùo giaûi thoaùt. Ñoù goïi laø A-la-haùn, ñaõ heát saïch caùc höõu laäu, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong,

124.

Toùm taét coù naêm möôi kinh.

125.

Toùm taét coù naêm möôi kinh.

126.

Tham chieáu, Paøli, S. 18. Raøhulasaöyutta. Xem caùc kinh 198-200.

127.

Tham chieáu, Paøli, S.13.11. Anusaya.

ñaõ truùt heát gaùnh naëng, nhanh choùng ñöôïc lôïi mình, caùc höõu keát chaám döùt, chaùnh tri, taâm ñöôïc giaûi thoaùt.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Saùu noäi nhaäp xöù, cuõng vaäy Saùu ngoaïi nhaäp xöù,... cho ñeán Naêm aám cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 898. NHAÕN DÓ ÑOAÏN Toâi nghe nhö vaày: Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo ôû nôi maét maø ñoaïn tröø duïc tham. Duïc tham ñaõ ñoaïn, goïi laø maét ñaõ ñoaïn, ñaõ bieán tri, chaët ñöùt goác reã cuûa noù, nhö chaët ngoïn caây ña-la, ñoái vôùi ñôøi vò lai seõ thaønh phaùp chaúng sanh. Nhö maét, cuõng vaäy tai, muõi, löôõi, thaân, yù cuõng noùi nhö vaäy.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Saùu noäi nhaäp xöù, cuõng vaäy Saùu ngoaïi nhaäp xöù,... cho ñeán Naêm aám cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 899. NHAÕN SANH Toâi nghe nhö vaày:

Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo maét sanh, truï, thaønh töïu hieån hieän, thì khoå sanh, beänh truï, giaø cheát hieån hieän. Cuõng vaäy,... cho ñeán yù cuõng noùi nhö vaäy. Neáu maét dieät maát ñi, thì khoå seõ ñöôïc chaám döùt, beänh seõ döùt, giaø cheát seõ khoâng coøn,... cho ñeán yù cuõng noùi nhö vaäy.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Saùu noäi nhaäp xöù, cuõng vaäy Saùu ngoaïi nhaäp xöù,... cho ñeán Naêm aám cuõng noùi nhö vaäy.

M

KINH 900. VÒ TRÖÔÙC128 Toâi nghe nhö vaày: Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo ñoái vôùi vò ngoït cuûa maét maø ñaém nhieãm, seõ sanh ra tuøy phieàn naõo. Tuøy phieàn naõo sanh, ñoái vôùi caùc nhieãm oâ taâm khoâng ñöôïc ly duïc; nhöõng chöôùng ngaïi kia cuõng khoâng theå ñoaïn ñöôïc,... cho ñeán yù nhaäp xöù cuõng noùi nhö vaäy.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Saùu noäi nhaäp xöù, cuõng vaäy Saùu ngoaïi nhaäp xöù,... cho ñeán Naêm aám cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 901. THIEÄN PHAÙP KIEÁN LAÄP129 Toâi nghe nhö vaày:

Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Thí nhö taát caû coâng vieäc ôû theá gian ñeàu nöông vaøo ñaát ñeå kieán laäp. Cuõng vaäy, taát caû phaùp thieän ñeàu y cöù vaøo saùu noäi nhaäp xöù ñeå taïo laäp.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.
Nhö Saùu noäi nhaäp xöù, cuõng vaäy Saùu ngoaïi nhaäp xöù,... cho ñeán
Naêm aám cuõng noùi nhö vaäy.
M

KINH 902. NHÖ LAI130 ÑEÄ NHAÁT

Toâi nghe nhö vaày:

Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù.

Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

128.

Ñam meâ vò ngoït.

129.

Thieát laäp phaùp thieän.

130.

Paøli, S. 45.139. Tathaøgata. Cf. A. 4.34. Pasaøda.

“Hoaëc coù chuùng sanh khoâng chaân, hai chaân, boán chaân, nhieàu chaân; saéc, khoâng saéc, töôûng, khoâng töôûng, chaúng phaûi töôûng, chaúng phaûi chaúng töôûng; ñoái vôùi taát caû, Nhö Lai laø baäc nhaát,… cho ñeán, Thaùnh giôùi cuõng noùi nhö vaäy.” M KINH 903. LY THAM PHAÙP ÑEÄ NHAÁT Toâi nghe nhö vaày: Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu moïi coâng vieäc cuûa chuùng sanh ôû theá gian, taát caû ñeàu nöông vaøo ñaát maø kieán laäp coù ñöôïc, cuõng vaäy trong taát caû caùc phaùp höõu vi, voâ vi, phaùp ly tham duïc laø baäc nhaát.” Noùi ñaày ñuû nhö vaäy,… cho ñeán Thaùnh giôùi cuõng noùi nhö vaäy. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 904. THANH VAÊN ÑEÄ NHAÁT Toâi nghe nhö vaày: Khi Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu caùc chuùng sanh ôû theá gian, taát caû ñeàu nöông vaøo ñaát maø kieán laäp ñöôïc. Cuõng vaäy, trong taát caû chuùng sanh, chuùng Thanh vaên cuûa Nhö Lai laø baäc nhaát.” Noùi ñaày ñuû nhö vaäy,… cho ñeán Thaùnh giôùi. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.